ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ HENRI MAYRAS της 21ης Ιουνίου 1979 *

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Η νομοθεσία ορισμένων κρατών μελών προβλέπει ότι ο υπολογισμός των παροχών σε χρήμα που οφείλονται κατόπιν εργατικού ατυχήματος βασίζεται σε μέσο μισθό. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά τον καθορισμό αυτού.

Στις 25 Απριλίου 1969, στις Κάννες, ο Jean-Louis Pennartz υπήρξε θύμα εργατικού ατυχήματος, αφού είχε εργασθεί στο Βέλγιο από τον Αύγουστο 1967 μέχρι το Δεκέμβριο 1968. Κατόπιν αυτού του ατυχήματος, το Caisse primaire d'assurance maladie des Alpes-Maritimes του χορήγησε σύνταξη για μερική διαρκή αναπηρία 4%, που στη συνέχεια ανήλθε σε 6%.

Η σύνταξη αυτή υπολογίστηκε βάσει μέσου μισθού, που καθορίστηκε αποκλειστικά λόγω του μισθού που πράγματι εισέπραξε στην τελευταία απασχόλησή του ο Pennartz επί 18 μέρες στη Γαλλία. Αμφισβητώντας αυτόν τον τρόπο υπολογισμού, ο τελευταίος θεωρεί ότι πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ο μισθός που έλαβε στο Βέλγιο.

Αυτή η αξίωση απερρίφθη, με ταυτόσημη αιτιολογία, από την Commission de première instance du Contentieux de la sécurité sociale des Alpes-Maritimes και από το cour d'appel της Aix-en-Provence. Τα εν λόγω δικαιοδοτικά όργανα στηρίχθηκαν ειδικώτερα στα άρθρα 18 και 30 του κανονισμού 3 περί κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων, για να κρίνουν ότι ο μέσος μισθός έπρεπε να υπολογιστεί βάσει μόνο των μισθών που ελήφθησαν στη χώρα όπου επισυνέβη το ατύχημα.

Ο Pennartz άσκησε αναίρεση.

Δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, το Cour de cassation ερωτά το Δικαστήριο αν, βάσει των υπό εξέταση διατάξεων, στην περίπτωση κατά την οποία ο υπολογισμός συντάξεως λόγω εργατικού ατυχήματος βασίζεται στο μέσο μισθό περιόδου αναφοράς, αυτός ο μέσος μισθός πρέπει να καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των αποδοχών που έχουν εισπραχθεί κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, σε ένα ή περισσότερα από τα κράτη μέλη, ή αν πρέπει να καθορίζεται βάσει μόνο των αποδοχών που εισπράχθηκαν στο κράτος, όπου το θύμα εργαζόταν κατά την επέλευση του ατυχήματος, σύμφωνα με την κανονιστική ρύθμιση και τον τρόπο υπολογισμού που ισχύουν σ' αυτό το τελευταίο κράτος.

Επί της διατυπώσεως αυτού του ερωτήματος έχω να διατυπώσω μια προκαταρκτική παρατήρηση.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

Η προς ερμηνεία διάταξη είναι ακριβώς το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 3, σχετικά με τις παροχές ασθενείας-μητρότητας, στο οποίο παραπέμπει απλώς η παράλληλη διάταξη περί εργατικών ατυχημάτων, το άρθρο 30, παράγραφος 2, του ίδιου νομοθετικού κειμένου. Το άρθρο αυτό ορίζει ότι «όταν, κατά τη νομοθεσία ενός από τα κράτη μέλη, ο υπολογισμός των εις χρήμα παροχών βασίζεται επί μέσου μισθού ορισμένης περιόδου, ο μέσος μισθός που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό αυτών των παροχών καθορίζεται βάσει των διαπιστωθέντων μισθών κατά τη διάρκεια της περιόδου που συμπληρώθηκε υπό τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους».

Όμως, η έννοια των «διαπιστωθέντων μισθών κατά τη διάρκεια των περιόδων που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία του κράτους που οφείλει τη σύνταξη» δεν συμπίπτει αναγκαστικά με την έννοια των «εισπραχθέντων μισθών στο έδαφος αυτού του κράτους». Αυτό συμβαίνει χωρίς αμφιβολία, δεδομένου ότι δυνάμει του άρθρου 12 του κανονισμού 3 η εφαρμοστέα νομοθεσία είναι, κατά γενικό κανόνα, η νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου απασχολούνται οι εργαζόμενοι. Υφίστανται, όμως, επίσης ειδικές περιπτώσεις όπου, δυνάμει άλλων διατάξεων του τίτλου ΙΙ του κανονισμού, ο εργαζόμενος υπάγεται στη νομοθεσία κράτους μέλους, άλλου από το κράτος στο οποίο απασχολείται. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η νομοθεσία την οποία αφορούν οι διατάξεις του άρθρου 30, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 18, δεν είναι η νομοθεσία του κράτους όπου το θύμα εργαζόταν κατά την επέλευση του ατυχήματος.

Με αυτή την επιφύλαξη, πολλές σκέψεις με οδηγούν στο να δεχθώ τη δεύτερη ερμηνεία που διατυπώνει το Cour de cassation.

Ο Pennartz υποστήριξε ότι το άρθρο 18 περιορίζεται στο να καθορίσει τον εφαρμοστέο νόμο για τον καθορισμό της περιόδου αναφοράς και ουδόλως προδικάζει τον καθορισμό των μισθών που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό της συντάξεως. Νομίζω ότι αυτή η ερμηνεία βαίνει εναντίον της εννοίας των λέξεων. Θα είχε ως συνέπεια να συμπέσουν η περίοδος αναφοράς για τον υπολογισμό του μέσου μισθού με την «συμπληρωθείσα περίοδο» δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους. Θα κατέληγε, επιπλέον, στο να μη ληφθεί υπόψη το περιεχόμενο των επίμαχων νομοθετικών κειμένων.

Τα εν λόγω κείμενα έχουν ως μοναδικό σκοπό τον καθορισμό μέσου μισθού και όχι εφαρμοστέου νόμου. Στον κανονισμό 3, ο εφαρμοστέος νόμος καθορίζεται αποκλειστικά από τον τίτλο ΙΙ (άρθρα 12 έως 15).

Αυτή η ερμηνεία ενισχύεται από τις διατάξεις που αντικατέστησαν το άρθρο 30 του κανονισμού 3 από 1ης Οκτωβρίου 1972. Το άρθρο 58, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 έχει πράγματι ως εξής:

«Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου προβλέπει ότι ο υπολογισμός των εις χρήμα παροχών βασίζεται επί μέσου μισθού, καθορίζει τον μέσο αυτό μισθό αποκλειστικά βάσει των μισθών που διεπιστώθησαν κατά τη διάρκεια των περιόδων που πραγματοποιήθηκαν υπό την νομοθεσία αυτή».

Επιπλέον, το να λαμβάνονται υπόψη από τους φορείς κοινωνικής ασφαλίσεως μόνο οι μισθοί που αφορούν τις περιόδους που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία που εφαρμόζουν αποτελεί γενικό κανόνα των κοινοτικών κανονισμών κοινωνικής ασφαλίσεως, προκειμένου περί του υπολογισμού

των παροχών βάσει μισθού. Στον κανονισμό 3, η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των συντάξεων γήρατος ή θανάτου (άρθρο 28, παράγραφος 1, στοιχείο γ) και των παροχών ανεργίας (άρθρο 34, παράγραφος 1). Στις ίδιες αρχές στηρίζονται επίσης οι παρόμοιες διατάξεις του κανονισμού 1408/71. Εν τούτοις, ως προς το επίδομα ανεργίας, το άρθρο 68, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι «αν όμως ο ενδιαφερόμενος δεν έχει ασκήσει την τελευταία απασχόλησή του στο έδαφος αυτό επί τέσσερεις τουλάχιστον εβδομάδες, (δηλαδή στο έδαφος του κράτους μέλους όπου ασκούσε την τελευταία του απασχόληση), οι παροχές υπολογίζονται βάσει του συνήθους μισθού που αντιστοιχεί, στον τόπο όπου κατοικεί ή διαμένει ο άνεργος, σε απασχόληση ισότιμη ή ανάλογη με εκείνη, την οποία ήσκησε τελευταία στο έδαφος άλλου κράτους μέλους».

Τέλος, δεδομένου ότι, συχνότερα, η εφαρμοστέα νομοθεσία είναι η εθνική νομοθεσία, ο εν λόγω κανόνας δικαιολογείται από πρακτικούς λόγους. Το να λαμβάνονται υπόψη, από τους οργανισμούς κοινωνικής ασφαλίσεως, μισθοί διαπιστωθέντες στα άλλα κράτη μέλη συνεπάγεται πράγματι δυσχέρειες. Ο μέσος μισθός που ορίζεται από εθνική κανονιστική ρύθμιση μόνον σπανίως είναι μικτός μισθός· συχνότερα καθορίζεται σε συνάρτηση με άλλα στοιχεία των οποίων δυσχερώς μπορεί να ληφθεί γνώση που αφορούν την πραγματική και νομική κατάσταση του κράτους μέλους για το οποίο πρόκειται. Μεταξύ αυτών των στοιχείων, αρκεί να αναφερθεί η φορολογική κανονιστική ρύθμιση για να πεισθεί κανείς περί του περίπλοκου χαρακτήρα του έργου.

Σ' αυτό θα έπρεπε, επίσης, να προστεθούν, ιδίως σε περίοδο νομισματικής αστάθειας, οι δυσχέρειες μετατροπής στο νόμισμα του φορέα που οφείλει τις παροχές.

Γι' αυτό προτείνω στο Δικαστήριο να δοθεί, στο υποβληθέν από το Cour de cassation της Γαλλίας ερώτημα, η ακόλουθη απάντηση:

Τα άρθρα 18, παράγραφος 1, και 30, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3 περί κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων έχουν την έννοια ότι, όταν ένας εργαζόμενος είναι θύμα εργατικού ατυχήματος, ενώ υπαγόταν στη νομοθεσία ενός κράτους μέλους, κατά την οποία ο υπολογισμός της συντάξεως λόγω εργατικού ατυχήματος λαμβάνει υπόψη το μέσο μισθό ορισμένης περιόδου, ο μέσος μισθός που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της εν λόγω συντάξεως καθορίζεται αποκλειστικά βάσει των διαπιστωθέντων μισθών κατά την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας ο ενδιαφερόμενος υπαγόταν στη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους.